

INFORMATOR MUZEUM W GRUDZIĄDZU

Rok XIV, nr 2(96) kwiecień—czerwiec 1973

Opracowanie redakcyjne: Bożena Sikorska-Nowacka

Winiety: Krzysztof Cander

Zdjęcia: Ryszard Kaczor, Roman Mechliński, Norbert Wiciński

Kliske: Zakłady Graficzne RSW „Prasa” w Bydgoszczy

INFORMATOR
MUZEUM
W GRUDZIĄDZU

Muzeum w Grudziądzu jest otwarte: we wtorki i piątki w godz. 10—18, w środy, czwartki i soboty w godz. 10—15, w niedziele i święta w godz. 10—14. W poniedziałki i dni poświęcone Muzeum jest zamknięte. We wtorki wstęp bezpłatny, w pozostałe dni opłata wynosi: normalna — 4 zł, ulgowa — 2 zł, a dla młodzieży szkolnej i wojska w grupach powyżej 10 osób — 1 zł od osoby.

W·Y·S·T·A·W·Y S·T·A·Ł·E

- + PRADZIEJE ZIEMI CHEŁMIŃSKIEJ (z działem wykopalisk z Gruczna, pow. Świecie n. Wisłą)
- + KULTURA MATERIALNA OKOLIC

- GRUDZIĄDZA (w formie zmagazynowanej)
- + GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MALARSTWA POMORSKIEGO

W·Y·S·T·A·W·Y C·Z·A·S·O·W·E

MONETA POLSKA NA PRZESTRZENI WIEKÓW. Wystawa ze zbiorów grudziądzkiego Muzeum, zorganizowana w ramach Obchodów Kopernikowskich w pamiętną 451 rocznicę pobytu wielkiego uczonego w naszym mieście i wygłoszenia przez niego traktatu o monecie. Obrazowała ona dzieje polskiej monety na przestrzeni wieków — od denara Mieszka I po najnowsze próby monet współczesnych. Dając chronologiczny przegląd polskiego systemu monetarnego wystawa szczególnie akcentowała monety epoki Kopernika. Ekspozycja była czynna

w grudziądzkim Muzeum od 21 marca do 30 maja 1973 r.

KOPERNIK — KOSMOS. To tytuł ekspozycji malarstwa ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu, zorganizowanej z okazji Roku Kopernikowskiego. Zaprezentowane prace stanowią część wielkiej wystawy ogólnopolskiej, czynnej uprzednio w Muzeum Okręgowym. Wśród 40 wystawionych w grudziądzkim Muzeum obrazów znajdują się m.in. prace następujących autorów: T. Tarasina, H. Eysymonta, K. Jarodzkiego, B. Steyer, J. Świderskiego, A. Nowackiego. Uroczystość otwarcia wystawy odbyła się w dniu 2 czerwca 1973 r.

Dukat koronny Zygmunta I

Talar próbny Stanisława Augusta

WYSTAWY RUCHOME

- I. KLUB CECHU RZEMIOŁ RÓŻNYCH W GRUDZIĄDZU
 1. Grafika Teresy Jakubowskiej (kontynuacja) — 1.IV.—5.VI.73 r.
 2. Grafika Stanisława Borysowskiego — od 6.VI.73 r.
- II. KLUB MIĘDZYAKŁADOWY ZW. ZAW. PRACOWNIKÓW PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO I CUKROWNICZEGO W GRUDZIĄDZU
 1. Grafika Henryka Czamana — od 16.V.73 r.
- III. KLUB POLIGRAFA W GRUDZIĄDZU
 1. Grafika Leona Wyczółkowskiego — od 8.VI.73 r.
- IV. POWIATOWY DOM KULTURY W WĄBRZEŹNIE
 1. Fotogramy z badań archeologicznych na terenie powiatu wąbrzeskiego (kontynuacja) — 1.IV.—30.VI.73 r.
- V. SZKOŁA PODSTAWOWA W GRUCIE, pow. GRUDZIĄDZ
 1. Fotogramy z badań archeologicznych na terenie powiatu grudziądzkiego (kontynuacja) — 1.IV.—30.VI.73 r.
- VI. SZKOŁA PODSTAWOWA W DUSOCINIE, pow. GRUDZIĄDZ
 1. Malarstwo Aleksandra Gierymskiego w reprodukcji (kontynuacja) — 1.IV.—30.VI.73 r.
- VII. KLUB „RUCHU” W DUSOCINIE, pow. GRUDZIĄDZ
 1. Grafika Leona Wyczółkowskiego w reprodukcji — 11.IV.—16.V.73 r.
- VIII. KLUB „RUCHU” W WIELKIM WĘLCZU, pow. GRUDZIĄDZ
 1. Fotogramy monet epoki Kopernika — 11.IV.—16.V.73 r.
- IX. KLUB ROLNIKA W PRZESŁAWICACH, pow. GRUDZIĄDZ
 1. Badania archeologiczne grudziądzkiego Muzeum w fotografii — 11.IV.—31.V.73 r.
- X. WIEŻA BRAMNA W ROGOŹNIE — ZAMKU, pow. GRUDZIĄDZ
 1. Badania archeologiczne grudziądzkiego Muzeum w fotografii — od 15.VI.73 r.

Grosz lenny pruski Albrechta Brandenburskiego (1537)

MONETA POLSKA NA PRZESTRZENI WIEKÓW

Wystawa czasowa w grudziądzkim Muzeum

Wystawa czasowa pt. „Moneta polska na przestrzeni wieków” ze zbiorów własnych Muzeum w Grudziądzu została zorganizowana w ramach Obchodów Kopernikowskich. Jest ona tematyczną kontynuacją ekspozycji z ubiegłego roku — „Monety epoki Kopernika” — ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu.

Data otwarcia wystawy — 21 marca br. — jest ściśle związana z dziejami naszego miasta, w tym dniu bowiem minęła 451 rocznica wygłoszenia przez Mikołaja Kopernika w Grudziądzu rozprawy o monetach („Tractatus de monetis”). Mikołaj Kopernik zajmował się problemem reformy monetarnej przez kilkanaście lat jako administrator dóbr kapituły warmińskiej. Skłoniła go do tego pogarszająca się z roku na rok sytuacja gospodarcza Warmii, spowodowana dewaluacją pieniądza wywołaną fałszerstwami mennicy krzyżackiej. Pierwszą pracę dotyczącą reformy walutowej napisał Kopernik w roku 1517 („De aestimatione monetarum”), gdy na zjeździe w Elblągu (1516) stany pruskie złożyły skargę na zakon krzyżacki, że psuje on obiegowy pieniądź. Dwa lata później Kopernik zmienił nieco rozprawę na „Tractatus de monetis”, w której jako jeden z pierwszych

określił istotę i funkcję pieniądza oraz sformułował prawa regulujące obieg monet w systemie dwumonetarnym. Sprecyzował też twierdzenie, że zły pieniądź wypiera z obiegu pieniądź dobry i w związku z tym postulował zrównanie monety pruskiej z polską. W roku 1522 Kopernik odczytał ten traktat na sejmiku generalnym w Grudziądzu, przez co nasze miasto wpisało się na karty historii ekonomiki światowej.

Wystawa zorganizowana w naszym Muzeum ma na celu — poza uwypukleniem historycznego faktu pobytu wielkiego astronoma w naszym mieście — także zapoznanie zwiedzających ze zbiorami oraz zagadnieniami ekonomicznymi i numizmatycznymi, które tak żywo interesowały Mikołaja Kopernika. Ukazuje ona w układzie chronologicznym całe 1000-letnie monety polskiej: od denarów pierwszego historycznego władcy Mieszka I do monet współczesnych. W przypadkach braku oryginałów kolekcję wystawionych monet uzupełniają kopie. Wzbogacają ją też fotografie monet, plansze ilustrujące pracę w dawnych mennicach oraz mapa mennic w Polsce średniowiecznej.

W ekspozycji wyróżniono 8 okresów, z których każdy ilustruje ko-

lejnny etap rozwoju polskiej monety:

1. monety piastowskie wczesno-średniowieczne
2. monety gotyckie okresu groszowego
3. monety renesansowe okresu złotowego
4. monety późnorenesansowe Wazów
5. monety barokowe okresu złotowego
6. monety okresu Oświecenia
7. monety porozbiorowe
8. monety najnowsze

Wystawę otwiera gablota z umieszczonym w niej m.in. denarem Mieszka I. Pierwsza moneta polska — srebrny denar z kapliczką i krzyżem — to znak suwerenności Polski, a także dowód istnienia władzy książęcej zarówno w oczach sąsiadów jak i poddanych. Na wystawie

Denar Mieszka I (rewers)

— z braku oryginału — eksponujemy kopię, a także duży fotogram denara. Na jego awersie znajduje się szczyt świątyni z krzyżem (legenda

OCZLTM, stanowiąca zniekształceniem imienia MISICO), na rewersie — krzyż prosty, między ramionami kule (legenda .E.E ++). Oprócz denara Mieszka I są także wystawione denary krzyżowe z XI w.; numizmatycy nazywają je „krzyżówkami”.

Z następnego okresu z ciekawych monet na wystawie znajduje się grosz praski. Był on oficjalną monetą królewską odkąd Wacław, król czeski, w czasie walk dzielnicowych zajął Polskę w roku 1300. Obecna moneta daje więc początek okresowi groszowemu. Grosz czeski stanowił do końca panowania Władysława Jagiełły podstawę wszystkich operacji finansowych. Oprócz grosza praskiego eksponowane są także monety poszczególnych władców Polski XIV i XV w., między innymi denar koronny Jana Olbrachta, krucierz Kazimierza Wielkiego.

Ogromny wpływ na mennictwo w Polsce wywarło Odrodzenie. W pierwszej ćwierci XVI w. moneta zmieniła swój kształt plastyczny. Z małego, bardzo nieforemnego krążka wyrasta miniaturowe dzieło sztuki z dobrym portretem króla. Można to zauważyć oglądając na wystawie monety Zygmunta I, a także jego następców: Zygmunta Augusta i Stefana Batorego.

Pod koniec XVI w., kiedy na tronie polskim zasiada dynastia Wazów, rozpoczyna się okres ożywionej produkcji menniczej, jakiej ani przedtem ani potem nie znają dzieje polskiego Tysiąclecia. W tym okresie kursują monety począwszy od denarów ze słabego srebra do ciężkich złotych portugałów, bite przez sie-

dem mennic koronnych i dziewięć poza Koroną. Istnieje równocześnie duża ilość znaków mennicznych i herbów podskarbich. Z tego okresu

*Brakteat niemy Bolesława Wstydlawego
(XIII w.)*

znajduje się na wystawie większa liczba monet obiegowych. Ciekawsze z nich to: orty koronne i gdańskie Zygmunta III, donatywa gdańska Władysława IV (z braku oryginału zastąpiona kopią).

Czasy panowania Jana Kazimierza dzielimy na dwa okresy. Pierwszy obfituje w wojny i zaznacza się w nim regres gospodarczy. Daje się także odczuć brak drobnej monety. Drugi okres to katastrofa pieniężna, pogłębiona wprowadzeniem dwóch, świadomie fałszywych gatunków pieniądza: miedzianych szelągów i złotych — tynfów, bitych ze słabego srebra. Oba rodzaje są ekspozowane na wystawie w kolejnej galerii.

Pewna poprawa następuje za panowania Augusta III. Z bardziej interesujących monet tego okresu mamy na wystawie guldeny polsko-saskie.

Trzy ordynacje mennicze znaczą panowanie Augusta Poniatowskiego. Technika mennicza monet stanisławowskich stoi na znacznie wyższym poziomie niż u jego poprzedników. Pod względem artystycznym monetom Stanisława Augusta nie można zarzucić. Nowością jest rozwiązanie rewersów: tradycyjną tarczę herbową zastąpiono krążkiem czteropolewym z herbem Polski i Litwy na przemian, w środku umieszczono herb rodziny Poniatowskich — Ciołka. Ciekawsze eksponaty z tego okresu to srebrne talarówki i półtalarówki. Ekspozujemy także bardzo interesujący numizmat z ostatnich lat panowania Stanisława Augusta — talar z awerssem i rewerssem napisowym, wybity w roku 1793 przez Generalność Konfederacji Targowickiej.

Numizmatyczny obraz okresu porobiorowego jest bardzo ciekawy. Zaborca austriacki bije monety trojakiemu rodzaju według starej polskiej stopy menniczej. W zaborze pruskim istnieje podobna sytuacja. Natomiast w zaborze rosyjskim zagarnięte tereny wschodnie otrzymują natychmiast monetę rosyjską.

Z czasów Księstwa Warszawskiego zostały specjalnie wybite monety. Ciekawsze na wystawie to srebrne talary. Wystawiono również srebrną dwuzłotówkę z 1813 r. z obłężenia Zamościa.

Po Kongresie Wiedeńskim nastę-

puje w zawrotnym tempie rusyfikacja monet. Na wystawie okres ten ilustruje m.in. srebrna 10-złotówka Królestwa Polskiego.

Pierwsze lata XX wieku nie różnią się w numizmatyce polskiej od ostatnich lat wieku ubiegłego. Warto zwrócić uwagę na eksponowane monety zastępcze z zaboru pruskiego z legendami niemieckimi.

Kolejna gabłota — prezentująca monety z okresu międzywojennego — zawiera m.in. takie okazy jak: 5 zł — Nike, 1928, 5 zł — pamiątkowe — 100-lecie powstania listopadowego, 5 zł — pamiątkowe — Traugutt.

Numizmatyczne 1000-lecie Polski zostało zamknięte na wystawie monetami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Są to wyłącznie próby monet (100 zł, 20 zł, 10 zł i 5 zł), które na-

Gulden sasko-polski Augusta II (1701)

szcze Muzeum otrzymuje sukcesywnie ze Skarbcza Emisyjnego Narodowego Banku Polskiego w Warszawie.

SPIS MONET EKSPONOWANYCH NA WYSTAWIE

Znaczenie cyfr poziomych 1—6

1 — liczba porządkowa
2 — rodzaj monety
3 — panujący

4 — data emisji
5 — numer inwentarza
6 — stan zachowania

MONETY PIASTOWSKIE WZESNOŚREDNIOWIECZNE (gabłota I)

1	2	3	4	5	6
1	denar (kopia)	Mieszko I	b.r.	4380	bdb
2	denar (kopia)	biskupi	X w.	1	uszk.
3	denar (kopia)	biskupi	X w.	2	db
4	brakteat	książęcy	X w.	3	uszk.
5	denar	biskupi	XI w.	10	db
6	denar	biskupi	XI w.	11	db
7	denar	biskupi	XI w.	12	db
8	denar	biskupi	XI w.	13	db
9	denar	biskupi	XI w.	14	db
10	denar	Bolesław Krzywousty	1102—1138	1084	db
11	denar	książęcy	XIII w.	4	uszk.
12	denar	książęcy	XIII w.	5	uszk.

1	2	3	4	5	6
13	denar	książęcy	XIII w.	6	uszk.
14	denar	książęcy	XIII w.	7	uszk.
15	denar	książęcy	XIII w.	15	db

MONETY GOTYCKIE OKRESU GROSZOWEGO (gablota II)

16	krucierz	Kazimierz Wielki	1333—1370	1097	db
17	półgrosz koronny	Władysław Jagiełło	1386—1434	1098	db
18	półgrosz koronny	Władysław Jagiełło	1386—1434	26	dst.
19	półgrosz koronny	Władysław Jagiełło	1386—1434	27	db
20	półgrosz koronny	Władysław Jagiełło	1386—1434	28	dst.
21	półgrosz koronny	Władysław Jagiełło	1386—1434	29	db
22	półgrosz koronny	Władysław Jagiełło	1386—1434	30	dst.
23	półgrosz koronny	Władysław Jagiełło	1386—1434	31	dst.
24	szeląg gdański	Kazimierz Jagiellończyk	1447—1492	16	dst.
25	szeląg gdański	Kazimierz Jagiellończyk	1447—1492	17	dst.
26	szeląg gdański	Kazimierz Jagiellończyk	1447—1492	18	db
27	szeląg gdański	Kazimierz Jagiellończyk	1447—1492	19	dst.
28	szeląg gdański	Kazimierz Jagiellończyk	1447—1492	20	db
29	szeląg gdański	Kazimierz Jagiellończyk	1447—1492	21	uszk.
30	szeląg gdański	Kazimierz Jagiellończyk	1447—1492	22	db
31	szeląg gdański	Kazimierz Jagiellończyk	1447—1492	23	db
32	szeląg toruński	Kazimierz Jagiellończyk	1447—1492	1104	db
33	denar koronny	Jan Olbracht	1492—1501	24	uszk.
34	półgrosz koronny	Jan Olbracht	1492—1501	34	db
35	półgrosz koronny	Jan Olbracht	1492—1501	40	db
36	półgrosz koronny	Jan Olbracht	1492—1501	640	db
37	półgrosz koronny	Aleksander	1501—1506	39	db
38	półgrosz koronny	Aleksander	1501—1506	44	db
39	półgrosz litewski	Aleksander	1501—1506	1099	db
40	półgrosz praski	Aleksander	XIV XV w.	1100	db

MONETY RENESANSOWE OKRESU ŻŁOTOWEGO (gablota III, IV)

41	grosz głogowski	Zygmunt I	1506	38	db
42	grosz koronny	Zygmunt I	1528	42	db
43	grosz koronny	Zygmunt I	1528	52	db
44	półgrosz koronny	Zygmunt I	1518	45	db
45	półgrosz litewski	Zygmunt I	1517	43	dst.
46	półgrosz litewski	Zygmunt I	1510	47	db
47	szeląg pruski	Zygmunt I	1528	51	dst.
48	szeląg pruski	Zygmunt I	1529	54	db
49	szeląg pruski	Zygmunt I	1529	55	db
50	szeląg gdański	Zygmunt I	1530	56	db
51	szeląg gdański	Zygmunt I	1530	71	uszk.
52	szeląg gdański	Zygmunt I	1530	90	db
53	szeląg gdański	Zygmunt I	1530	96	db

1	2	3	4	5	6
54	grosz pruski	Zygmunt I	1530	57	bdb
55	grosz pruski	Zygmunt I	1530	59	db
56	grosz pruski	Zygmunt I	1530	60	bdb
57	grosz pruski	Zygmunt I	1530	63	bdb
58	grosz pruski	Zygmunt I	1530	64	bdb
59	grosz pruski	Zygmunt I	1530	66	bdb
60	grosz pruski	Zygmunt I	1530	69	bdb
61	grosz pruski	Zygmunt I	1530	70	bdb
62	grosz pruski	Zygmunt I	1530	73	db
63	grosz pruski	Zygmunt I	1530	72	db
64	szeląg elbląski	Zygmunt I	1531	58	db
65	grosz elbląski	Zygmunt I	1533	65	bdb
66	grosz elbląski	Zygmunt I	1533	78	bdb
67	trojak elbląski	Zygmunt I	1540	100	bdb
68	grosz gdański	Zygmunt I	1531	61	bdb
69	grosz gdański	Zygmunt I	1531	62	db
70	grosz gdański	Zygmunt I	1533	68	db
71	grosz gdański	Zygmunt I	1534	75	db
72	grosz gdański	Zygmunt I	1535	77	db
73	trojak gdański	Zygmunt I	1535	76	bdb
74	trojak gdański	Zygmunt I	1538	79	bdb
75	trojak gdański	Zygmunt I	1537	81	bdb
76	trojak gdański	Zygmunt I	1538	82	bdb
77	trojak gdański	Zygmunt I	1538	83	bdb
78	trojak gdański	Zygmunt I	1539	85	bdb
79	trojak gdański	Zygmunt I	1538	86	dst.
80	trojak gdański	Zygmunt I	1538	87	db
81	grosz koronny	Zygmunt I	1545	98	bdb
82	grosz koronny	Zygmunt I	1545	99	bdb
83	grosz koronny	Zygmunt August	1548	107	bdb
84	półgrosz litewski	Zygmunt August	1548	108	dst.
85	półgrosz litewski	Zygmunt August	1565	116	db
86	grosz gdański	Zygmunt August	1557	112	db
87	trojak litewski	Zygmunt August	1562	114	db
88	trojak litewski	Zygmunt August	1562	113	bdb
89	czworak litewski	Zygmunt August	1566	117	bdb
90	czworak litewski	Zygmunt August	1566	120	db
91	denar (kopia)	Zygmunt August	1568	4381	bdb
92	dwudenaar	Zygmunt August	1567	121	dst.
93	dwudenaar	Zygmunt August	1568	122	db
94	grosz polski	Zygmunt August	1568	123	bdb
95	denar gdański	—	1573	126	bdb
96	denar gdański	—	1573	127	bdb
97	szeląg koronny	Stefan Batory	1585	104	db
98	szeląg koronny	Stefan Batory	1583	148	db
99	szeląg gdański obłązniczy	Stefan Batory	1577	128	db
100	szeląg gdański	Stefan Batory	1577	130	db
101	szeląg gdański	Stefan Batory	1581	136	bdb
102	szeląg gdański	Stefan Batory	1581	135	bdb
103	szeląg gdański	Stefan Batory	1581	137	db
104	talar obłązniczy (kopia)	Stefan Batory	1578	4382	bdb
105	grosz gdański	Stefan Batory	1577	129	bdb

1	2	3	4	5	6
106	grosz gdański	Stefan Batory	1578	131	bdb
107	grosz gdański	Stefan Batory	1578	132	bdb
108	grosz gdański	Stefan Batory	1579	133	db
109	grosz gdański	Stefan Batory	1579	134	db
110	szeląg ziem pruskich	Stefan Batory	1584	138	bdb
111	trojak litewski	Stefan Batory	1581	139	db
112	trojak litewski	Stefan Batory	1582	144	dst.
113	trojak litewski	Stefan Batory	1583	145	dst.
114	grosz ryski	Stefan Batory	1582	143	db
115	trojak ryski	Stefan Batory	1583	146	bdb
116	trojak ryski	Stefan Batory	1583	147	db
117	trojak ryski	Stefan Batory	1586	149	bdb
118	trojak ryski	Stefan Batory	1585	157	db
119	trojak ryski	Stefan Batory	1586	159	db
120	trojak ryski	Stefan Batory	1586	160	db
121	trojak koronny	Stefan Batory	1584	150	bdb
122	trojak koronny	Stefan Batory	1584	151	db
123	trojak koronny	Stefan Batory	1586	158	db

MONETY PÓZNORENESANSOWE WAZÓW (gablota V)

124	trojak ryski	Zygmunt III	1588	161	bdb
125	trojak ryski	Zygmunt III	1589	167	db
126	trojak ryski	Zygmunt III	1590	170	bdb
127	trojak ryski	Zygmunt III	1590	171	bdb
128	trojak ryski	Zygmunt III	1590	172	bdb
129	trojak ryski	Zygmunt III	1591	177	bdb
130	trojak ryski	Zygmunt III	1616	178	db
131	trojak ryski	Zygmunt III	1596	202	bdb
132	szeląg koronny olkuski	Zygmunt III	1588	162	db
133	szeląg koronny olkuski	Zygmunt III	1589	165	db
134	szeląg koronny	Zygmunt III	1625	168	db
135	szeląg koronny	Zygmunt III	1625	169	db
136	trojak koronny	Zygmunt III	1589	163	bdb
137	trojak koronny	Zygmunt III	1590	173	bdb
138	trojak koronny	Zygmunt III	1590	174	db
139	trojak koronny	Zygmunt III	1591	175	bdb
140	trojak koronny	Zygmunt III	1592	179	db
141	trojak koronny	Zygmunt III	1593	180	bdb
142	grosz koronny	Zygmunt III	1623 24	176	db
143	grosz koronny	Zygmunt III	1604	223	dst.
144	grosz koronny	Zygmunt III	1606	224	dst.
145	grosz koronny	Zygmunt III	1608	226	db
146	grosz koronny	Zygmunt III	1609	227	db
147	szeląg litewski	Zygmunt III	1592	183	db
148	szeląg litewski	Zygmunt III	1627	249	dst.
149	trojak litewski	Zygmunt III	1592	192	db
150	szeląg ryski	Zygmunt III	b.r.	198	uszk.

1	2	3	4	5	6
151	szeląg ryski	Zygmunt III	1595	199	db
152	ort koronny	Zygmunt III	1621	200	db
153	ort koronny	Zygmunt III	1622	241	dst.
154	szeląg koronny malborski	Zygmunt III	1596	203	bdb
155	szeląg koronny malborski	Zygmunt III	1596	204	db
156	szeląg koronny malborski	Zygmunt III	1596	208	db
157	trojak koronny olkuski	Zygmunt III	1597	212	db
158	grosz litewski	Zygmunt III	1608	220	dst.
159	ort gdański	Zygmunt III	1618	225	bdb
160	ort gdański	Zygmunt III	1615	237	bdb
161	ort gdański	Zygmunt III	1623	239	dst.
162	ort gdański	Zygmunt III	1618	240	bdb
163	półtorak koronny	Zygmunt III	1621	252	db
164	półtorak koronny	Zygmunt III	1624	262	db
165	grosz gdański	Zygmunt III	1623	255	dst.
166	grosz gdański	Zygmunt III	1624	262	dst.
167	szóstak koronny	Zygmunt III	1623	257	db
168	szóstak koronny	Zygmunt III	1623	258	dst.
169	szóstak koronny	Zygmunt III	1624	270	db
170	szóstak koronny	Zygmunt III	1624	271	dst.
171	szóstak koronny	Zygmunt III	1624	272	dst.
172	szeląg pruski (lenno)	Georg Wilhelm	1627	250	dst.
173	półtorak pruski (lenno)	Georg Wilhelm	1623	251	db
174	półtorak — Szwecja	Zygmunt III	1635	304	dst.
175	donatywa gdańska (kopia)	Władysław IV	1645	4384	bdb

MONETY BAROKOWE OKRESU ZŁOTOWEGO (gablota VI, VII)

176	złotówka — tyńf	Jan Kazimierz	1663	701	uszk.
177	złotówka — tyńf	Jan Kazimierz	1663	702	db
178	złotówka — tyńf	Jan Kazimierz	1663	703	dst.
179	złotówka — tyńf	Jan Kazimierz	1663	704	dst.
180	złotówka — tyńf	Jan Kazimierz	1663	705	dst.
181	ort koronny	Jan Kazimierz	1663	706	db
182	ort koronny	Jan Kazimierz	1663	707	db
183	szóstak koronny	Jan Kazimierz	1666	713	dst.
184	szóstak koronny	Jan Kazimierz	1666	714	db
185	ort gdański	Jan Kazimierz	1658	715	dst.
186	dwa grosze	Jan Kazimierz	1650	723	dst.
187	szóstak koronny (mennica Bydgoszcz)	Jan Kazimierz	1661	741	dst.
188	szóstak koronny (mennica Bydgoszcz)	Jan Kazimierz	1661	742	uszk.
189	szóstak koronny (mennica Bydgoszcz)	Jan Kazimierz	1662	743	uszk.
190	szóstak koronny (mennica Kraków)	Jan Kazimierz	1662	744	uszk.
191	szóstak koronny (mennica Kraków)	Jan Kazimierz	1662	745	uszk.

1	2	3	4	5	6
192	szóstak koronny (mennica Kraków)	Jan Kazimierz	1662	746	dst.
193	szóstak koronny (mennica Poznań)	Jan Kazimierz	1663	747	dst.
194	szóstak koronny (mennica Poznań)	Jan Kazimierz	1663	748	ndst.
195	szóstak koronny (mennica Kraków)	Jan Kazimierz	1663	749	dst.
196	szóstak koronny (mennica Kraków)	Jan Kazimierz	1663	750	ndst.
197	szóstak koronny (mennica Poznań)	Jan Kazimierz	1663	751	db
198	szóstak koronny (mennica Poznań)	Jan Kazimierz	1663	752	ndst.
199	szóstak koronny (mennica Poznań)	Jan Kazimierz	1663	753	dst.
200	szóstak koronny (mennica Kraków)	Jan Kazimierz	1664	754	db
201	szóstak koronny (mennica Kraków)	Jan Kazimierz	1663	755	db
202	szóstak koronny (mennica Kraków)	Jan Kazimierz	1663	756	dst.
203	szóstak litewski (mennica Wilno)	Jan Kazimierz	1665	757	bdb
204	szóstak litewski (mennica Wilno)	Jan Kazimierz	1666	761	dst.
205	dwa grosze koronne	Jan Kazimierz	1650	828	dst.
206	dwa grosze elbląskie	Jan Kazimierz	1651	836	db
207	talar (kopia)	Jan III Sobieski	1685	4385	bdb
208	ort koronny	Jan III Sobieski	1677	727	db
209	ort koronny	Jan III Sobieski	1677	730	dst.
210	ort koronny	Jan III Sobieski	1648	732	db
211	szóstak koronny	Jan III Sobieski	1681	736	db
212	szóstak koronny	Jan III Sobieski	1679	781	dst.
213	szóstak koronny	Jan III Sobieski	1680	782	db
214	trojak koronny	Jan III Sobieski	1684	824	dst.
215	szóstak koronny	August II	1702	816	dst.
216	szóstak koronny	August II	1702	817	db
217	dwa grosze	August II	1702	818	db
218	talar (kopia)	August III	1752	4386	bdb
219	dwa grosze sasko-polskie	August III	1740	819	db
220	szeląg toruński	August III	1762	839	dst.
221	grosz (1/24 talara)	August III	1751	348	bdb
222	szeląg koronny	August III	1751	350	bdb
223	szeląg koronny	August III	1752	351	db
224	szeląg koronny	August III	1752	352	dst.
225	szeląg koronny	August III	1753	353	db
226	szeląg koronny	August III	1753	354	dst.
227	szeląg koronny	August III	1753	355	dst.
228	szeląg koronny	August III	1753	356	dst.
229	szeląg koronny	August III	1753	357	dst.
230	szeląg koronny	August III	1752	358	dst.

1	2	3	4	5	6
231	szeląg koronny	August III	1753	359	dst.
232	ort koronny	August III	1753	360	dst.
233	ort koronny	August III	1753	361	bdb
234	szeląg gdański	August III	1753	362	db
235	szeląg gdański	August III	1757	363	db
236	grosz miedziany	August III	1754	364	dst.
237	grosz miedziany	August III	1754	365	dst.
238	grosz miedziany	August III	1754	366	db
239	grosz miedziany	August III	1754	367	uszk.
240	grosz miedziany	August III	1754	368	dst.
241	grosz miedziany	August III	1754	369	dst.
242	grosz miedziany	August III	1754	370	db
243	trojak koronny	August III	1754	382	db
244	trojak koronny	August III	1754	383	db
245	szóstak koronny	August III	1755	386	dst.
246	szeląg elbląski	August III	1763	420	dst.
247	trzy grosze gdańskie	August III	1763	421	db
248	szeląg toruński	August III	1760	426	db
249	trojak gdański	August III	1760	427	bdb
250	szeląg elbląski	August III	1763	433	bdb
251	szeląg elbląski	August III	1763	434	db
252	szeląg elbląski	August III	1763	435	dst.
253	szeląg elbląski	August III	1763	436	bdb
254	szeląg elbląski	August III	1763	437	bdb
255	trojak toruński	August III	1763	438	db
256	trojak toruński	August III	1763	439	bdb
257	trojak toruński	August III	1763	440	db
258	gulden sasko-polski	August III	1763	447	db
259	gulden sasko-polski	August III	1763	448	dst.
260	talar polsko-saski	Fryderyk Chrystian	1763	449	bdb

MONETY OKRESU OŚWIECENIA (gablota VIII)

261	talar	Stanisław August	1766	478	db
262	grosz koronny	Stanisław August	1765	457	db
263	szeląg gdański	Stanisław August	1765	458	bdb
264	szeląg gdański	Stanisław August	1765	459	bdb
265	grosz miedziany	Stanisław August	1790	460	dst.
266	sześć groszy gdańskich	Stanisław August	1765	461	dst.
267	szeląg koronny	Stanisław August	1768	462	db
268	szeląg toruński	Stanisław August	1765	463	db
269	½ grosza	Stanisław August	1776	468	bdb
270	grosz srebrny	Stanisław August	1776	469	db
271	grosz srebrny	Stanisław August	1776	470	bdb
272	trojak koronny	Stanisław August	1776	472	db
273	trojak koronny	Stanisław August	1776	473	db
274	złotówka koronna	Stanisław August	1766	474	dst.
275	złotówka koronna	Stanisław August	1766	475	db
276	dwa grosze koronne	Stanisław August	1766	476	bdb
277	dwa grosze koronne	Stanisław August	1766	477	db

1	2	3	4	5	6
278	dwa złote	Stanisław August	1768	505	dst.
279	dziesięć groszy	Stanisław August	1788	535	dst.
280	1/2 talara	Stanisław August	1788	542	db
281	1/2 talara	Stanisław August	1788	543	db
282	1/2 talara	Stanisław August	1788	545	db
283	talar	Stanisław August	1788	554	bdb
284	talar	Stanisław August	1794	582	dst.
285	talar	Stanisław August	1794	583	dst.
286	talar (kopia)	Stanisław August	1794	4388	bdb
287	talar bity przez Targowiczan	Stanisław August	1793	544	db

MONETY POROZBIOROWE (gablota IX)

288	trzy grosze	Ks. Warszawskie	1810	587	db
289	trzy grosze	Ks. Warszawskie	1810	588	bdb
290	trzy grosze	Ks. Warszawskie	1810	589	dst.
291	trzy grosze	Ks. Warszawskie	1810	590	dst.
292	dwa złote	Ks. Warszawskie	1810	551	db
293	dwa złote	Ks. Warszawskie	1811	615	bdb
294	jeden grosz	Ks. Warszawskie	1811	592	ndst.
295	jeden grosz	Ks. Warszawskie	1811	593	bdb
296	jeden grosz	Ks. Warszawskie	1811	594	db
297	pięć groszy	Ks. Warszawskie	1811	599	db
298	pięć groszy	Ks. Warszawskie	1811	600	dst.
299	jeden złoty	Ks. Warszawskie	1811	616	dst.
300	talar	Ks. Warszawskie	1811	617	dst.
301	dziesięć groszy	Ks. Warszawskie	1812	640	db
302	talar	Ks. Warszawskie	1812	645	bdb
303	talar	Ks. Warszawskie	1814	663	bdb
304	trzy grosze	Wielkie Ks. Poznańskie	1816	1073	db
305	dwa złote	oblężenie Zamościa	1813	650	db
306	dwa złote	oblężenie Zamościa	1813	651	db
307	dwa złote (kopia)	oblężenie Zamościa	1813	4389	bdb
308	pięć złotych	Królestwo Polskie	1816	667	dst.
309	jeden złoty	Królestwo Polskie	1818	673	dst.
310	dwa złote	Królestwo Polskie	1820	674	bdb
311	dziesięć złotych	Królestwo Polskie	1821	675	db
312	pięć złotych	Królestwo Polskie	1829	662	dst.
313	dwa złote	Rząd Narodowy	1831	941	bdb
314	trzy grosze	Powstanie Listopadowe	1831	935	db
315	pięć groszy	Wolne m. Kraków	1835	950	bdb
316	jeden złoty	Wolne m. Kraków	1835	951	bdb
317	pięć złotych	Mikołaj I	1836	952	db
318	dziesięć groszy	Królestwo Polskie	1840	973	bdb
319	szeląg	Wolne m. Gdańsk	1801	1074	db

MONETY NAJNOWSZE (gablota X, XI)

320	pięć fenigów	I wojna światowa	1918	978	dst.
321	pięć fenigów	I wojna światowa	1918	979	dst.
322	pięć fenigów	I wojna światowa	1918	980	dst.
323	dwadzieścia fenigów	I wojna światowa	1917	984	dst.
324	dwa złote	okres międzywojenny	1924	4364	db
325	dwa złote	okres międzywojenny	1924	4365	db
326	dwa złote	okres międzywojenny	1932	4366	bdb
327	dwa złote	okres międzywojenny	1933	4367	db
328	dwa złote	okres międzywojenny	1933	4368	db
329	dziesięć złotych (Traugutt)	okres międzywojenny	1933	4369	bdb
330	jeden grosz	okres międzywojenny	1934	997	db
331	jeden grosz	okres międzywojenny	1934	998	dst.
332	dwa grosze	okres międzywojenny	1934	996	dst.
333	jeden złoty	okres międzywojenny	1934	4370	db
334	pięć złotych	okres międzywojenny	1934	4371	db
335	pięć złotych	okres międzywojenny	1934	4372	db
336	pięć złotych	okres międzywojenny	1936	4373	dst.
337	pięć złotych	okres międzywojenny	1936	4374	dst.
338	jeden grosz	okres międzywojenny	1937	1043	dst.
339	dziesięć złotych	okres międzywojenny	1937	4376	db
340	dziesięć złotych	okres międzywojenny	1937	4375	db
341	pięć groszy	Generalna Gubernia	1939	1001	dst.
342	pięć groszy	Generalna Gubernia	1939	1002	dst.
343	jeden złoty (próba)	PRL	1958	4390	bdb
344	jeden złoty (próba)	PRL	1958	4391	bdb
345	jeden złoty (próba)	PRL	1958	4392	bdb
346	jeden złoty (próba)	PRL	1958	4393	bdb
347	pięć złotych (próba)	PRL	1958	4394	bdb
348	pięć złotych (próba)	PRL	1958	4395	bdb
349	pięć złotych (próba)	PRL	1959	4396	bdb
350	pięć złotych (próba)	PRL	1959	4397	bdb
351	dziesięć złotych (próba)	PRL	1964	4398	bdb
352	dziesięć złotych (próba)	PRL	1964	4399	bdb
353	dziesięć złotych (próba)	PRL	1964	4400	bdb
354	dziesięć złotych (próba)	PRL	1964	4401	bdb
355	dziesięć złotych (próba)	PRL	1964	4402	bdb
356	dziesięć złotych (próba)	PRL	1965	4403	bdb
357	dziesięć złotych (próba)	PRL	1965	4404	bdb
358	dziesięć złotych (próba)	PRL	1965	4405	bdb
359	dziesięć złotych (próba)	PRL	1971	4406	bdb
360	dziesięć złotych (próba)	PRL	1971	4407	bdb
361	dziesięć złotych (próba)	PRL	1971	4408	bdb
362	dziesięć złotych (próba)	PRL	1971	4409	bdb
363	dwadzieścia złotych (próba)	PRL	1964	4410	bdb
364	dwadzieścia złotych (próba)	PRL	1964	4411	bdb

1	2	3	4	5	6
365	dwadzieścia złotych (próba)	PRL	1964	4412	bdb
366	dwadzieścia złotych (próba)	PRL	1964	4413	bdb
367	sto złotych (próba)	PRL	1960	4414	bdb
368	sto złotych (próba)	PRL	1960	4415	bdb
369	sto złotych (próba)	PRL	1960	4416	bdb
370	sto złotych (próba)	PRL	1960	4417	bdb
371	sto złotych (próba)	PRL	1960	4418	bdb
372	sto złotych (próba)	PRL	1960	4419	bdb

oprac. BOŻENA MICHALSKA-KACZOR

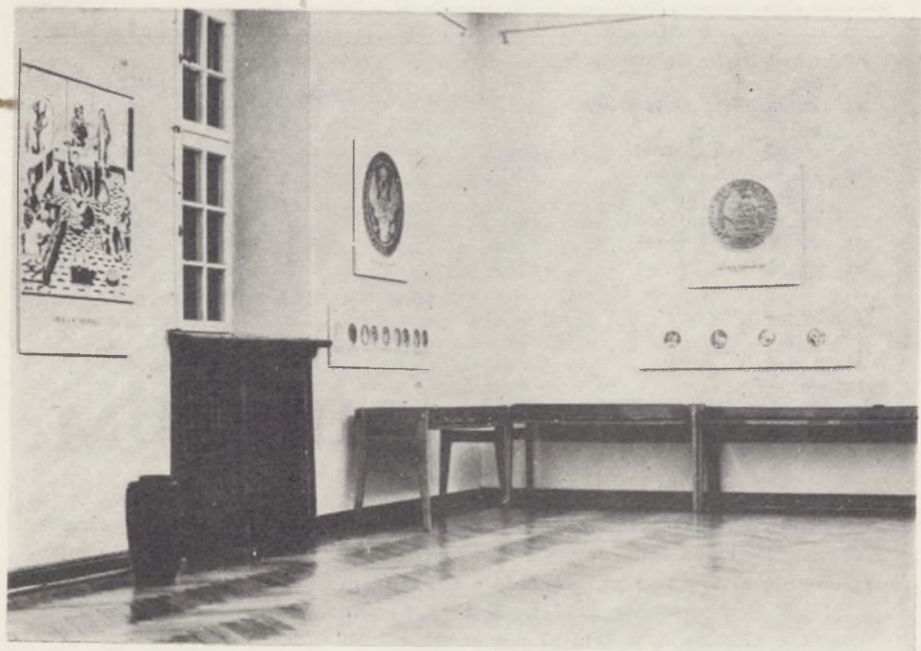
Z NASZEGO MUZEUM

+ W drugim kwartale 1973 r. dokonano następujących zmian w ekspozycjach czasowych Muzeum:

- a) zamknięto wystawę pt. „Moneta polska na przestrzeni wieków”. W czasie jej eksponowania (21.III.—30.V.73 r.) zanotowano w Muzeum frekwencję 2.826 osób, w tym 57 wycieczek z 1.209 uczestnikami.
- b) otwarto wystawę pt. „Kopernik — Kosmos” — 2.VI.73 r.

+ Z inicjatywy Stowarzyszenia Polskiej Młodzieży Muzycznej i Pomorskiego Towarzystwa Muzycznego w Toruniu odbył się w naszym Muzeum interesujący występ kameralnego zespołu gitarowego z Hiszpanii, znanego pod nazwą „Quartet Tarragó”. Podczas koncertu — w dniu 11 kwietnia br. — usłyszeliśmy utwory współczesnych kompozytorów hiszpańskich, francuskich i niemieckich, a także transkrypcje gitarowe koncertów Vivaldiego i Telemanna. Hiszpański kwartet gitar klasycznych wzbudził w Grudziądzu duże zainteresowanie, czego dowodem była liczna frekwencja słuchaczy koncertu (ponad 130 osób).

+ Kolejnym wydarzeniem muzycznym Grudziądza był recital fortepianowy laureata VII Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego, artysty o sławie światowej — Arthura Moreira Lima (Brazylia). Występ pianisty zorganizowało grudziądzkie Muzeum z okazji tegorocznych „Dni Oświaty, Książki i Prasy” przy współudziale Filharmonii Pomorskiej im. I. Paderewskiego w Bydgoszczy. W dniu koncertu — 13 maja br. — sala Muzeum, w której grał Arthur Moreira Lima z trudem pomieściła wszystkich słuchaczy (ponad 150 osób). Pianista wykonał utwory Chopina, Prokofiewa i Musorgskiego, wzbudzając ogromny aplauz zebranych (na bis grał utwory Chopina).

Fragment ekspozycji „Moneta polska na przestrzeni wieków”

+ W ramach spotkań autorskich z okazji „Dni Oświaty, Książki i Prasy” odbył się w grudziądzkim Muzeum kolejny wieczór ze znanym literatem i malarzem bydgoskim — Marianem Turwidem. Organizatorem spotkania — w dniu 16 maja br. — była Powiatowa Rada Związku Nauczycielstwa Polskiego w Grudziądzu. Na spotkanie przybyli licznie nauczyciele szkół miasta i powiatu oraz miłośnicy talentu tego artysty. Marian Turwid mówił o swojej pracy twórczej zarówno literackiej jak i plastycznej, zaprezentował nowo wydany tom swoich utworów poetyckich „Słowa na palecie”, a wszystkich licznie zebranych słuchaczy utwierdził w opinii, iż jest także niezrównanym gawędziarzem i propagatorem sztuki.

+ Muzeum w Grudziądzu włączyło się czynnie do obchodzonego już po raz czwarty Tygodnia Archiwów. Mianowicie — z inicjatywy Archiwum i przy poparciu Wydziału Kultury Prezydium MRN w Grudziądzu — w dniu 22 maja br. odbyło się w salach naszego Muzeum spotkanie z dr Karolą Ciesielską, kierującą archiwum toruńskim, która wygłosiła prelekcję na temat „Archiwum Państwowe w Toruniu skarbnicą dokumentów Ziemi Chełmińskiej”. Odczyt spotkał się z dużym zainteresowaniem słuchaczy,

Dr K. Ciesielska podczas prelekcji w Muzeum prezentuje dokument o przystąpieniu rycerstwa Ziemi Chełmińskiej do wojny z Zakonem (ok. 1454 r.)

a jego walory poznawcze podnosiły oryginalne dokumenty archiwalne zaprezentowane przez prelegentkę (m.in. przywilej księcia Sambora Pomorskiego dla kupców toruńskich z 1252 r., przywilej Kazimierza Wielkiego dla kupców toruńskich z 1349 r., dokument o przystąpieniu Ziemi Chełmińskiej do wojny z Zakonem z ok. 1454 r.).

+ W dniu 11 czerwca br. grudziądzki Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego zorganizował w naszym Muzeum odczyt docent dr Hanny Świdorskiej, pracownika naukowego Biblioteki British Museum w Londynie, na temat „Działalność British Museum w Wielkiej Brytanii i jego znaczenie”. Spotkanie z przedstawicielką polskiego środowiska naukowego w Anglii, przebiegającą aktualnie w Polsce w ramach współpracy z Biblioteką Narodową w Warszawie, szeroko zainteresowało grudziądzan, którzy licznie przybyli na prelekcję. Było też ono okazją do dyskusji na tematy szczególnie interesujące słuchaczy: obchodów kopernikowskich w Anglii i udziału w nich środowiska polonijnego, percepcji wystawy grafiki Cecylii Wiśniewskiej „Tekka Grudziądzka” urządzonej przez Bibliotekę British Museum w Londynie, zbiorów polskich w muzeach brytyjskich (szczególnie księgozbiorów w bibliotekach). Odczyt urozmaiciły liczne przeźrocza obrazujące działalność i zbiory British Museum.

+ Dział Archeologii naszego Muzeum przy współpracy Oddziału PTAiN i Katedry Archeologii UMK w Toruniu zorganizował — pod auspicjami Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Grudziądzu — niecodzienną imprezę związaną z tradycyjnymi obrzędami słowiańskimi. Na prapolskim grodzisku w Słupskim Młynie, pow. Grudziądz, gdzie aktualnie trwają badania wykopaliskowe, urządzono w dniu 23 czerwca br. uroczystość sobótkową. Ściągnęła ona gości nie tylko z Grudziądza ale także z Bydgoszczy, a nawet z Warszawy, uczestniczył w niej m.in. z-ca Generalnego Konserwatora Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki — inż. arch. Tadeusz Żurowski. W programie imprezy znalazły się: akcja bydgoskich piewonurków z Klubu Archeologii Podwodnej na jeziorze w Mełnie, zwiedzanie prac wykopaliskowych w Słupskim Młynie połączone z komentarzem prof. dra Kazimierza Żurowskiego, kierownika Katedry Archeologii UMK w Toruniu, a na koniec ognisko, podczas którego zebrani wysłuchali opowieści o rejsie „Eurosa” interesująco przedstawionej przez bydgoskich żeglarzy. Nie obyło się bez tradycyjnych wianków, które Osą spłynęły do Wisły. Tak więc impreza połączyła przyjemne z pożytecznym, popularyzując badania archeologiczne na naszym terenie.

(bos.)

WYDAWNICTWA NADE- ŚLANE

Blum H. i 2 in. — Grafika francuska Teki A. Vollarda ze zbiorów Feliksa Jasieńskiego, katalog wystawy, Kraków 1971 (nadesł. Muzeum Narodowe w Krakowie).

Bukowski A. — Józef Wybicki w świetle obchodów jego rocznic i sesji Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, Gdańsk 1972 (nadesł. Biblioteka PAN w Gdańsku).

Darłakowa S. — Współczesny exlibris polski, katalog wystawy, Rzeszów 1971 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie).

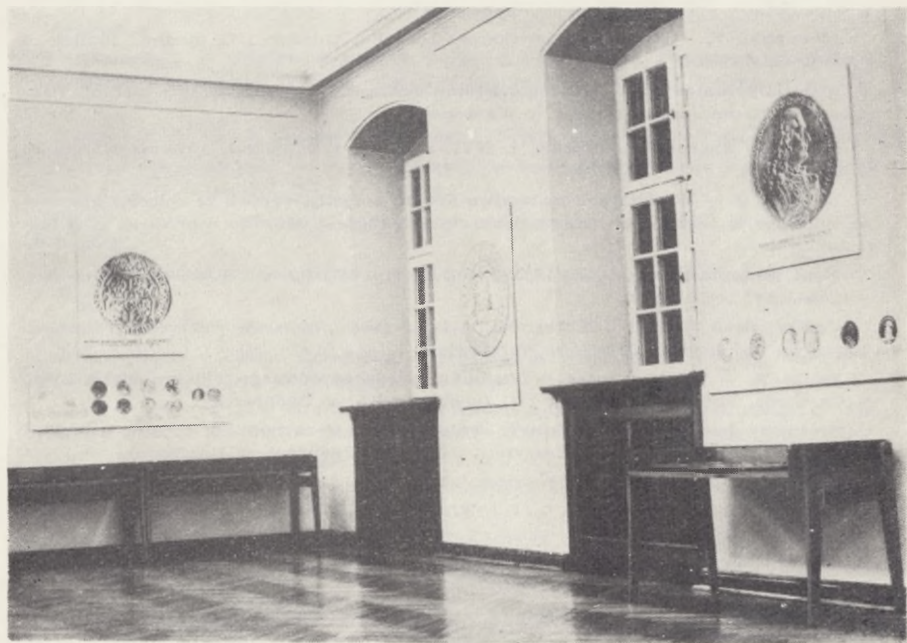
Działalność Związku Zawodowego Robotników i Pracowników Rolnych w latach 1944—1949, Rocznik Muzeum Rolnictwa w Szreniawie, t. VI, Warszawa 1973 (nadesł. Muzeum Rolnictwa w Szreniawie).

IX wystawa prac Grupy Realistów — malarstwo, rzeźba, grafika, katalog, Warszawa 1972 (nadesł. Centralne Biuro Wystaw Artystycznych w Warszawie).

Dziurawcowie Z. i W. — Konserwacja drewna zabytkowego, wystawa, Rzeszów 1971 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie).

Fontes Archaeologici Posnanienses, t. XXII, 1971, Poznań 1972 (nadesł. Muzeum Archeologiczne w Poznaniu).

Groth P. i 3 in. — Bibliografia Pomorza Gdańskiego za rok 1969, Warszawa 1972 (nadesł. Biblioteka PAN w Gdańsku).

Monety barokowe i okresu Oświecenia na wystawie w grudziądzkim Muzeum

Grupa 15 malarzy krakowskich — wystawa malarstwa, składanka, Kraków 1971 (nadesł. Muzeum Narodowe w Krakowie).

Hasegawa J. — Z badań nad wczesnośredniowieczną ceramiką zachodniostowiańska, Łódź 1973 (nadesł. Katedra Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego w Łodzi).

Jerzy Brzozowski, Tadeusz Eysymont, Jerzy Kołacz, Janina Kosińska-Brzozowska, Janina Matysik, Guido Reck, Edmund Witkowski — zespół szczeciński, malarstwo; składanka, Sopot 1972 (nadesł. Biuro Wystaw Artystycznych w Sopocie).

Julga K. — Malarstwo Okręgu Krakowskiego ZPAP, katalog, Bydgoszcz 1971 (nadesł. BWA w Bydgoszczy).

Julga K., Cichy T. — Wystawa plastyków bydgoskich, katalog, Bydgoszcz 1972 (nadesł. Kujawsko-Pomorskie Towarzystwo Kulturalne w Bydgoszczy).

Knyba Jerzy — Józef Wybicki — życie i działalność patriotyczna, Gdańsk 1972 (nadesł. Biblioteka PAN w Gdańsku).

Komunikaty Archeologiczne — Badania wykopaliskowe na terenie województwa bydgoskiego w latach 1968—1969, Bydgoszcz 1972 (nadesł. Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków przy Wojewódzkim Konserwatorze Zabytków w Bydgoszczy).

„Kopernik — Toruń — Pomorze” w grafice i rzeźbie Hanny Brzuszkiewicz i Cecylii Wiśniewskiej, składanka, Toruń 1972 (nadesł. Klub MPiK „Ruch” w Toruniu).

Kunstjahrbuch der Stadt Linz — 1971, Wien 1972 (nadesł. Museum der Stadt Linz, Austria).

Malarstwo Krystyny Bajońskiej (Gdynia), składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Mamuszka F. — Droga Królewska w Gdańsku, Gdańsk 1972 (nadesł. Biblioteka PAN w Gdańsku).

Materiały Starożytne i Wczesnośredniowieczne, t. II, Wrocław 1973 (nadesł. Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie).

Materiały Zachodniopomorskie, t. XVI, Szczecin 1970 (nadesł. Muzeum Narodowe w Szczecinie).

Najdowa J. — Współczesne malarstwo krajów socjalistycznych ze zbiorów Muzeum Narodowego w Szczecinie, katalog, Szczecin 1971 (nadesł. Muzeum Narodowe w Szczecinie).

Neue Museumskunde, R. XVI, nr 1, 1973, Berlin 1973 (nadesł. Redakcja „Neue Museumskunde” w Berlinie).

Ogólnopolska Wystawa Fotografii Artystycznej „Impresje sportowe”, katalog, Warszawa 1972 (nadesł. CBWA w Warszawie).

Papke Z. — Wystawa prac uczestników międzynarodowego pleneru malarskiego w Chełmnie, katalog, Bydgoszcz 1971 (nadesł. BWA w Bydgoszczy).

Problemy badań archeologicznych Polski północno-zachodniej, Poznań 1972 (nadesł. Katedra Archeologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu).

Rocznik Białostocki, t. XI, Warszawa 1972 (nadesł. Muzeum w Białymstoku).

Rocznik Etnografii Śląskiej, t. IV, Wrocław 1972 (nadesł. Muzeum Etnograficzne we Wrocławiu).

XIII wystawa malarstwa, grafiki i rysunku Okręgu Warszawskiego ZPAP, katalog, Warszawa 1972 (nadesł. CBWA w Warszawie).

Witold Kotowski 1893—1969, katalog, b.m. i r. (nadesł. Okręg Warszawski ZPAP w Warszawie).

Wystawy indywidualne malarstwa w warszawskich zakładach pracy — Zofia Artymowska, Ludwik Maciąg, Juliusz Narzyński, Jacek Sempoliński, Wiesław Szamborski, Bronisława Wilimowska, katalog, Warszawa 1971 (nadesł. CBWA w Warszawie).

CZEŚĆ II

Adam Hoffmann — rysunki, katalog, Warszawa 1972 (nadesł. Centralne Biuro Wystaw Artystycznych w Warszawie).

Bednarska J., Król H. — Katalog wystawy współczesnej grafiki polskiej (ze zbiorów Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu).

Bednarski H., Oczko St. — Katalog wystawy obrazów Ignacego Pięnkowskiego. W 20-lecie zgonu artysty, profesora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, w 150 rocznicę tej uczelni, Bielsko-Biała 1971 (nadesł. Muzeum w Bielsku-Białej).

Bolesław Just — wystawa w 45-lecie pracy artystycznej, składanka, Sopot 1972 (nadesł. Biuro Wystaw Artystycznych w Sopocie).

Celińska E., Wróblewska K. — Sztuka dawna w zbiorach muzeów województwa olsztyńskiego, katalog wystawy, Olsztyn 1971 (nadesł. Muzeum Mazurskie w Olsztynie).

IV Międzynarodowe Biennale Plakatu, katalog, Warszawa 1972 (nadesł. CBWA w Warszawie).

IV Festiwal Sztuk Pięknych, katalog, Warszawa 1972 (nadesł. CBWA w Warszawie).

Dżamil Mifid-Zade — wystawa grafiki i exlibrisu, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Gizela Pierzyńska-Bossak — malarstwo, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Gradzińska I. — Wystawa rysunków Szymona Czechowicza, Dominika Estreichera, Franciszka Smuglewicza, katalog, Rzeszów 1972 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie).

Grupa „Zagłębie” z Sosnowca, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

„Grupa Zwyczajnych” — ziemia gdańska w malarstwie, rzeźbie i grafice, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Henryk Lula — ceramika artystyczna, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Henryk Mądrowski — grafika i malarstwo, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Holenderska tkanina artystyczna, katalog, b.m. i r. (nadesł. CBWA w Warszawie).

Ichiro Ihara — Ryuho Hasegawa. Indywidualna wystawa malarstwa, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Ignacy Bieniek, Jan Grabowski, Kazimierz Kopczyński, Michał Kwaśny, Jan Zipper, Zenobiusz Zwolski — grupa „Beskid” z Bielska-Białej, malarstwo, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Igor E. Grabar (ZSRR) 1871—1960, malarstwo, katalog, Warszawa 1972 (nadesł. CBWA w Warszawie).

Jan Karczewski — malarstwo, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Jonasz Stern — katalog wystawy, Kraków 1972 (nadesł. Muzeum Narodowe w Krakowie).

Józef Gielniak, składanka do wystawy w Muzeum Regionalnym w Jeleniej Górze, Jelenia Góra 1972 (nadesł. Muzeum Regionalne w Jeleniej Górze).

Juliusz Narzyński — malarstwo, rysunek, katalog, Warszawa 1972 (nadesł. CBWA w Warszawie).

Julga K. — Malarstwo Aloyzasa Stasiulewicusa (Litewska SRR), katalog, Bydgoszcz 1971 (nadesł. BWA w Bydgoszczy).

Julga K. — Ziemia bydgoska w malarstwie, grafice, rysunku i fotografice, katalog, Bydgoszcz 1972 (nadesł. BWA w Bydgoszczy).

Kicianka H. — Stefano della Bella 1610—1664. Polonica, katalog wystawy, Kraków 1972 (nadesł. Muzeum Narodowe w Krakowie).

Kononowicz M. — Jadwiga Iwazskiewicz — malarstwo, grafika, katalog, Pabianice 1972 (nadesł. Muzeum w Pabianicach).

Leszek Rózga — grafika i rysunek, katalog, Warszawa 1972 (nadesł. CBWA w Warszawie).

Malarstwo Andreja Tutunowa (Moskwa), wkładka do katalogu „Andrej Andrejewicz Tutunow — katalog wystawki proizwiedienij, Moskwa 1971 (nadesł. BWA w Bydgoszczy).

Malarstwo brytyjskie 1945—1970, katalog, Warszawa 1972 (nadesł. Muzeum Narodowe w Warszawie).

Malarstwo Danuty Waberskiej (Poznań), składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Malarstwo i rysunek Mariana Steca, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Malarstwo Longina Zaczykiewicza, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Malarstwo polskie z lat 1918—1939, katalog wystawy, Bytom 1972 (nadesł. Muzeum Górnośląskie w Bytomiu).

Małe formy graficzne Stanisława Skiby, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Malkiewiczowa B. — Mikołaj Kopernik i jego myśl. IV Międzynarodowe Biennale Grafiki, katalog wystawy, Kraków 1972 (nadesł. Muzeum Narodowe w Krakowie).

Marian Szpakowski, katalog, Warszawa 1972 (nadesł. CBWA w Warszawie).

Marian Turwid — wystawa malarstwa, katalog, Bydgoszcz 1972 (nadesł. BWA w Bydgoszczy).

Maszczak M.T. — Ziemia sądecka w obrazach Zygmunta Króla, składanka, Nowy Sącz 1972 (nadesł. Muzeum w Nowym Sączu).

Mieczysław Welter — rzeźba, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Obrazy z Ermitażu w Leningradzie, katalog, Warszawa b.r. (nadesł. Muzeum Narodowe w Warszawie).

Polacy w walce o wolność. Wystawa prac konkursowych malarstwa, grafiki i rysunku, katalog, Bydgoszcz 1972 (nadesł. Muzeum im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy).

Rzeźba i bursztyny Franciszka Drozda, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Rzeźbą Józefa Sarnowskiego, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Strojanowska-Szczepaniak M. — Krieg un Frieden in der bildenden Kunst der Volksrepublik Polen, Potbus b.r. (nadesł. Muzeum Historii Ruchu Robotniczego im. M. Kasprzaka w Poznaniu).

Władysław Dobrucki — malarstwo, metaloplastyka, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

Wystawa grafiki Henryka Płóciennika, składanka, Sopot 1972 (nadesł. BWA w Sopocie).

(bos.)